

<p>УХВАЛЕНО вченою радою Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди протокол № 3 від « 12 » червня 2020 року</p>		<p>Система управління якістю ХНПУ імені Г.С. Сковороди</p> <p>ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</p> <p>Спецсеінар з класичної політичної економії</p>	<p>ЗАТВЕРДЖЕНО В.о. ректора Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди Ю. Бончук</p> <p>від « 12 » червня 2020 р.</p>
--	---	---	---

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

СПЕЦСЕІНАР З КЛАСИЧНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ ЕКОНОМІЇ

(назва навчальної дисципліни)

рівня вищої освіти _____ Першого (бакалаврського)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань _____ 05 Соціальні та поведінкові науки
(шифр і назва галузі знань)

спеціальності _____ 051 Економіка
(код і назва спеціальності)

освітня програма _____ Економіка, управління та право
(шифр і назва)

Шифр за навчальним планом _____ ЦДВВС-1.41

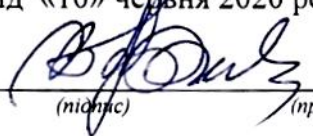
Розробник програми: Ю.Олійник кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії, фінансів
і обліку

Рецензенти: В. Сідельнікова кандидат педагогічних
наук, доцент кафедри економічної теорії,
фінансів і обліку

І. Прокопенко кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри економічної теорії ХНПУ
імені Г.С. Сковороди

Обговорено та рекомендовано до затвердження вченою радою юридичного факультету
протокол № 10 від «10» червня 2020 року

Голова ради

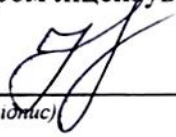
(В.О. Процевський)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Схвалено центром ліцензування, акредитації і контролю якості освіти

Директор

(І. Єсьман)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Пояснювальна записка

Програма *вибіркової* навчальної дисципліни *Спецсеминар з класичної політичної економії* складена відповідно до освітньої програми підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузі знань *05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 051 Економіка*.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни *Спецсеминар з класичної політичної економії* є формування широкого економічного світогляду і знань щодо об'єктивного сприйняття навколишньої економічної дійсності, законів розвитку економіки і суспільства.

Основними завданнями вивчення дисципліни *Спецсеминар з класичної політичної економії* є: оволодіння предметом, методами та теоріями економічних досліджень К.Маркса, А.Маршала, Дж.М. Кейнса; надання студентам системних знань, що дають змогу значно підвищити культуру їхнього економічного мислення та розглядати актуальні проблеми у значно ширшому аспекті; забезпечення фундаментальної економічної підготовки фахівців з урахуванням надбань економістів з класичної політичної економії, що мають всесвітнє визнання.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньої програми формуються **програмні компетентності**:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у сфері економіки та у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області професійної діяльності.

ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 6. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК 8. Здатність до креативного та критичного мислення.

ЗК 9. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ФК 1. Здатність виявляти закономірності функціонування сучасної економіки на мікро- та макрорівні.

ФК 4. Здатність описувати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних та прикладних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ФК 9. Здатність прогнозувати на основі стандартних теоретичних та економетричних моделей соціально-економічні процеси.

ФК 11. Здатність використовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування економічних рішень.

ФК 12. Здатність самостійно виявляти проблеми економічного характеру при аналізі конкретних ситуацій, пропонувати способи їх вирішення.

ФК 14. Здатність проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, стану функціональних підсистем підприємств, організацій та установ.

Передумовами вивчення дисципліни «Спецсеминар з класичної політичної економії» є наступні дисципліни: Політична економія, Історія економічних учень, Макроекономіка, Мікроекономіка, Економічна історія.

Результати навчання за дисципліною

У результаті опанування змісту навчальної дисципліни здобувачі мають досягнути таких **програмових результатів навчання**:

ПРН 3. Використовувати аналітичний та методичний інструментарій для розуміння логіки прийняття господарчих рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 9. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 10. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5 кредитів ЄКТС 150 годин.

2. Зміст навчальної дисципліни за модулями та темами

Модуль 1. Дослідження капіталістичної теорії К.Маркса.

Тема 1.1. "Капітал" – головна праця К. Маркса, марксизму.

Марксизм як філософська течія та економічна теорія. Предмет та методологічні принципи «Капіталу» К. Маркса. Місце «Капіталу» у розвитку економічної теорії.

Тема 1.2. Розвиток трудової теорії вартості і її місце у дослідженні системи категорій капіталізму.

Товар як єдність споживчої вартості і мінової вартості. Закон вартості та його функції. Трудова теорія вартості — теоретична основа “Капіталу”.

Тема 1.3. Процес виробництва капіталу.

Сутність капіталу за К.Марксом. Кругообірот капіталу. Становище найманої праці в умовах капіталізму. Теорія додаткової вартості К.Маркса.

Тема 1.4. Компаративний аналіз технологічних способів виробництва минуле і сучасність.

Сутність технологічного способу виробництва. Стадії розвитку технологічного способу виробництва та їх протиріччя. Роль сучасного технологічного способу виробництва у розвитку виробничих відносин.

Тема 1.5. Проблема капіталістичного накопичення.

Аналіз сутності простого та розширеного відтворення капіталу. Процес накопичення капіталу і його вплив на органічну будову капіталу. К.Маркс про історичну тенденцію капіталістичного накопичення і сучасність. К.Маркс про основні пропорції відтворення суспільного капіталу. Циклічний характер капіталістичного відтворення.

Тема 1.6. Теорія середнього прибутку і ціни виробництва

Перетворені форми та їх місце в економічній теорії К.Маркса. Формування середнього прибутку і ціни виробництва в умовах міжгалузевої конкуренції. Протиріччя між законами товарного виробництва та законами капіталу.

Тема 1.7. К.Маркс про сутність аграрних відносин і земельну ренту.

Особливості економічних відносин у аграрному секторі. Форми капіталістичної земельної ренти. Орендна плата, ціна землі.

Модуль 2. Погляди А.Маршалла на мікроекономічні й макроекономічні проблеми ринкової економіки та її розвиток

Тема 2.1. Предмет і метод економічної науки за А.Маршаллом.

Особливості методології і значення теоретичних розробок А. Маршалла. Предмет економічної науки за А. Маршаллом.

Тема 2.2. Фактори виробництва за А. Маршаллом: земля, праця, капітал і організація.

Земля як дар природи і результат праці людини. Концепція населення А.Маршалла. Капітал як фактор виробництва. Організація і управління як новий чинник виробництва за А. Маршаллом.

Тема 2.3. Теорія ціни та рівноваги А. Маршалла.

Теорія ціни А. Маршалла як синтез трудової теорії вартості та теорії граничної корисності. Концепція витрат А. Маршалла. Ситуація рівноваги на ринку. Вплив фактора часу на ціну рівноваги. Теорія монополії А. Маршалла.

Тема 2.4. А. Маршалл про розподіл національного доходу.

Взаємозв'язок між теорією розподілу та теорією ціни А. Маршалла. Доходи факторів виробництва. Національний дивіденд. Теорія прибутку А. Маршалла

Тема 2.5. Теорія економічного прогресу А. Маршалла.

Загальний вплив економічного прогресу. Взаємозв'язок між прогресом і рівнем життя. Соціальний прогрес та його умови.

Модуль 3. Основні постулати теорії Дж. М. Кейнса

Тема 3.1. Вступ до загальної теорії зайнятості, відсотка та грошей Дж. М. Кейнса

Формулювання загальної теорії зайнятості. Вимірювання зайнятості. Принцип ефективного попиту, сукупний дохід, витрати, прибуток, ціна пропозиції. Пропозиція як фактор, який визначає розміри виробництва та зайнятості. Загальна теорія норми відсотка та грошей.

Тема 3.2. Схильність до споживання

Схильність до споживання, об'єктивні та суб'єктивні фактори, які визначають споживання. Аналіз споживання та його взаємодія з доходом. Аналіз доходу, його збільшення або зменшення і вплив на якість споживання. Кейнсіанський підхід до визначення цінності капіталу. Гранична схильність до споживання та мультиплікатор.

Тема 3.3. Грошова заробітна платня та ціни

Вимірювання заробітної платні у грошовій формі. Функція зайнятості, її види та фактори. Теорія цін, використання її для оцінювання темпів економічного зростання.

Тема 3.4. Некейнсіанські теорії економічного зростання

Критичне переосмислення та вдосконалення теорії статичної ринкової рівноваги Кейнса. Різниця між кейнсіанством та некейнсіанством. Система "мультиплікатор – акселератор". Суть ефекту мультиплікатора. Роль акселератора в економіці. Економічне зростання, пропорції та фактори, що його визначають.

Тема 3.5. Сучасне посткейнсіанство

Економічні погляди Р. Клауера та П. Давідсона. Особливості посткейнсіанства та його відмінні риси. Радикально орієнтоване кейнсіанство. Теорії Д. Робінсона та Л. Позінетті. Посткейнсіанські моделі економічного зростання та їх характерні риси. Багатоаспектні моделі економічного зростання.

Тема 3.6. Кейнсіанська модель макроекономічної рівноваги

Модель ринкового саморегулювання. Об'єктивні та суб'єктивні умови виникнення потреби в саморегулюванні ринкової економіки. Кейнсіанські механізми регулювання економіки. "Кейнсіанський хрест".

Тема 3.7. Кейнсіанська теорія безробіття

Визначення безробіття. Аналіз класичної теорії безробіття. Державна програма ліквідації безробіття. Вимірювання зайнятості. Сучасні підходи до вимірювання зайнятості. Кейнсіанські види безробіття (циклічного, структурного, природного, фрикційного).

3. Засоби діагностики успішності навчання

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, семінарських занять (студенти готують доповіді, презентації, індивідуальні завдання, задіяні у колоквиумах, дискусіях, виконують письмові роботи), модульного контролю. Підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі заліку, відповідно до графіку навчального процесу.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік

5. Рекомендовані джерела

Базові

1. Грігорян Г. М. Історія економічних вчень: конспект лекцій / Г.М. Грігорян, М. А. Сіроштан, Л.О. Українська. – Х.: ХДЕУ, 2003. –251 с.

2. Історія економічних вчень (сучасна економічна думка): Навч. посіб. / С. В. Мочерний, М. В. Довбенко. – Львів: Новий світ, 2005. – 486 с.

6. Додаткові ресурси

1. Бібліотека навчальної та наукової літератури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sbiblio.com/biblio>.
2. Навчально-методичні матеріали, електронні підручники з різних галузей економічної науки. – Режим доступу : <http://www.economicus.ru>.
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Елек-тронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Харківська державна наукова бібліотека імені В. Г. Короленка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://korolenko.kharkov.com>.